

RIGSBUDSMANDEN I GRØNLAND

Dato: 13. september 2021

Samtlige ministerier mv.

Indberetning fra rigsbudsmænden i Grønland

Ny lufthavne

Åbning af den nye internationale lufthavn i Nuuk er udskudt i et år og ventes nu at ske i 2024. Fremdriften i byggeriet har været hæmmet af COVID-19, og der er desuden føjet en række nye tekniske krav til byggeriet, siden den oprindelige tidsplan blev lagt. En række centrale opgaver, herunder asfaltering, kan kun finde sted i sommermånederne, hvorfor ibrugtagningen må udskydes et helt år. Kalaallit Airports A/S anfører i en pressemeddelelse, at forsinkelsen ifølge foreløbige beregninger vil kunne håndteres inden for de eksisterende budgetter og det tidligere annoncerede ekstra lån på 900 millioner kroner, som blev meldt ud i foråret.

Rammerne for en regional lufthavn i Qaqortoq er under revurdering. Det var oprindeligt planen, at der skulle anlægges en 1500 m landingsbane, men to udbudsrunder viste, at projektet ikke ville kunne rummes inden for det planlagte anlægsbudget på 669 mio.kr. Naalakkersuisut har derfor ladet udarbejde en vurdering af økonomien i projektet ved alternative, kortere banelængder. Det fremgår af rapporten, at en banelængde over 1000 m isoleret set vil generere underskud over en 30-årig periode, idet det dog samtidig anføres, at anlæggelsen af den regionale lufthavn vil kunne indebære en årlig besparelse på 49,5 mio. kr. for det offentlige i forbindelse med trafikale servicekontrakter, reducerede rejseomkostninger og udgifter til hotel og diæter. Det anføres i rapporten, som er udarbejdet af Deloitte, af *"ingen af de opstillede scenarier kan siges at leve fuldstændigt op til kravene om samfundsøkonomisk bæredygtighed, operationalitet eller et ønske om fremtidssikring"*.

Naalakkersuisoq for infrastruktur Naaja Nathanielsen (IA) har meldt ud, at hun agter at gå i dialog med Inatsisartut og Kommune Kujalleq, før der tages stilling til det videre forløb.

Uro i Tasiilaq: midlertidigt stop for salg af alkohol

Efter indstilling fra Kommuneqarfik Sermersooq besluttede Naalakkersuisut 3. september 2021 med omgående virkning at forbyde salg af alkohol i Tasiilaq med bygder indtil 17. september 2021. Beslutningen blev truffet, efter at udbetalingen af løn og overskydende skat 30. august udløste en række alvorlige hændelser, herunder to selvmord, fire

Rigsombudsmænden i Grønland
Indaleeqqap Aqquataa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

selvmordstrusler, en voldtægt, seks voldssager og 15 husspektakler, hvoraf flere involverede børn, og massiv gadeuorden. Politiet i Tasiilaq har overfor KNR oplyst, at alkohol har spillet en rolle i samtlige sager, ligesom sygehuset i Tasiilaq over 3 dage modtog så mange tilfælde af alkoholrelaterede indlæggelser og henvendelser, at det oversteg sygehusets kapacitet.

Naalakkersuisoq for sundhed Kiista Fencker (N) har til de grønlandske medier oplyst, at Naalakkersuisut ikke for nærværende har planer om yderligere handling i forhold til problemerne i Tasiilaq, men at man vil afvente input fra kommunen, sundhedsvæsenet og politiet. Lokaludvalget i Tasiilaq har indkaldt til borgermøde med deltagelse af lokale politikere og myndighedsrepræsentanter i uge 37.

Afprøvning til værnepligt

Det har tidligere været muligt for unge grønlændere at opnå støtte til rejse til Danmark for at gennemføre afprøvning til værnepligt. Denne ordning bortfaldt, da Forsvaret i 2018 og 2019 gennemførte afprøvning til værnepligt i Grønland. Afprøvningen blev midlertidigt indstillet pga. coronakrisen i 2020 og er ikke blevet genoptaget i 2021. Anna Wangenheim fra Demokraatit har i en række skriftlige spørgsmål til Naalakkersuisut søgt at få afdækket, hvor beslutningen om ikke at genoptage afprøvningen i Grønland er truffet, og om Naalakkersuisut agter at genindføre støtten til unge, der ønsker at gennemføre afprøvningen i Danmark. Naalakkersuisoq Pele Broberg henviste i en indledende besvarelse til, at beslutningen lå uden for Naalakkersuisuts myndighed, men oplyste efterfølgende, at beslutningen var truffet af Forsvaret efter ønske fra Naalakkersuisut. Naalakkersuisoq har i denne sammenhæng henvist til, at *”det er et erklæret mål for Naalakkersuisut, at Grønland skal demilitariseres”*. Det er videre oplyst, at der ikke vil kunne ydes rejsestøtte til unge, der ønsker at gennemføre afprøvning til værnepligt i Danmark, idet *”(.)af tjening af værnepligt ikke omfatter en egentlig uddannelse som sådan, jf. uddannelsesstøttelovens § 6, [hvorfor der ikke er] mulighed for at godkende forløbene som støtteberettigende. Hertil kommer, at værnepligtsforløbet ikke konkret efterspørges af det grønlandske arbejdsmarked.”*

Inatsisartuts udenrigs- og sikkerhedspolitiske udvalg, har i en pressemeddelelse tilkendegivet, at man efter dialog med hhv. naalakkersuisoq for udenrigsanliggender og naalakkersuisoq for uddannelse har opnået en vis klarhed over sagen. Samtidig opfordrer udvalget dog Naalakkersuisut til offentligt at forklare de unge, hvilke muligheder de har for at tage en uddannelse i Forsvaret, hvordan de unge er dækket af uddannelsesstøtteloven, og hvordan dette påvirker afprøvning til værnepligt.

Naalakkersuisoq træder tilbage

Eqaluk Høegh (IA) meddelte ultimo august, at han træder tilbage som naalakkersuisoq for børn, unge og familier og justitsområdet. Eqaluk Høegh blev i juni sygemeldt med stress, og i den forbindelse blev ansvaret for justitsområdet midlertidigt overdraget til Naaja Nathanielsen, som nu varigt vil varetage dette område. Ansvaret for børn, unge og familieområdet er midlertidigt overdraget til Mimi Karlsen (IA), der er naalakkersuisoq for sociale anliggender og arbejdsmarked.

Formand for Naalakkersuisut Múte B. Egede har oplyst, at han vil indstille et nyt medlem af Naalakkersuisut til Inatsisartuts godkendelse på Inatsisartuts efterårssamling, som indledes 24. september 2024.

Dom i sexchikanesag

Tidligere partisekretær i Siumut Mikael Petersen blev 9. september 2021 ved Grønlands landsret idømt 40 dages anstaltsanbringelse for forhold relateret til sexchikane. Grønlands Landsret formildede dermed kredsrettens dom fra januar 2021, hvor Mikael Petersen blev idømt 60 dages ubetinget anstaltsanbringelse. Han nægtede sig dog skyldig og ankede afgørelsen til landsretten.

Sagen indledtes i februar 2020, da en række kvinder med tilknytning til Siumuts partisekretariat indgav en samlet klage til partiets ledelse. Under sagens behandling i kredsretten medgav Mikael Petersen, at han havde brugt fysisk berøring af kvinderne som 'motivation', mens kvinderne beskrev en seksuelt krænkende adfærd og en generelt truende og krænkende kultur i partisekretariatet.

Mikael Petersen har under hele forløbet erklæret sig uskyldig og har beskrevet sagen som politisk motiverede falske anklager, der havde til formål at svække Kim Kielsen som formand for Siumut. Denne forklaring blev støttet af Kim Kielsen, der under sin vidneforklaring i landsretten beskrev sagen som et udslag af en intern magtkamp i Siumut.

Coronasituationen

Naalakkersuisut har sammen med partierne i Inatsisartut indgået en aftale om en langsigtet plan for genåbning af Grønland frem mod 31. december 2021. Planen indeholder en øgning af det maksimalt tilladte indrejsende pr. uge. Der er fortsat krav om, at personer, der ikke er bosat i Grønland, skal være fuldt vaccinerede før indrejse, ligesom krav om negativ test før indrejse opretholdes.

Antallet af smittede er steget fra juli måned, da delta-varianten spredtes i Grønland. Ved præsentationen af åbningsstrategien udtalte formanden for Naalakkersuisut, at det ikke længere er muligt helt at holde corona ude af landet, men at fokus er på, at færrest muligt smittes.

Der er aktuelt 54 aktive tilfælde i Grønland, og der har i alt været 395 tilfælde. Ingen er døde med corona. 61,8 pct. af befolkningen er fuldt vaccineret.

Mikaela Engell